
Z kulturą języka na co dzień

Innowacja pedagogiczna „Z kulturą języka na co dzień” w kl. VI jest prowadzona ramach języka polskiego i zajęć pozalekcyjnych przez nauczyciela Janusza Sobiecha

Nazwiska należy odmieniać!

Jak i które nazwiska odmieniać? Oto krótkie przypomnienie zasad.

O tym, czy i jak odmieniamy nazwisko decydują: płeć właściciela nazwiska i jego narodowość oraz zakończenie nazwiska.

Płeć właściciela - nazwiska żeńskie

Odmieniają się wszystkie nazwiska kobiet zakończona na -a:

1. Nazwiska zakończone na -a, -ska, -cka, -dzka pochodzące od nazwisk męskich zakończonych na -i, -y, -ski, -cki, -dzki odmieniają się jak przymiotniki;

Gajowy - Gajowa, Wasilewski - Wasilewska Wysokiński -Wysokińska, Rudzki - Rudzka

2. Nazwiska o zakończeniach -ewa, -owa mają także odmianę przymiotnikową;

Gajowa, Gajowej

3. Nazwiska panięskie zakończone przyrostkami - ówna, -anka odmieniają się jak rzeczowniki;

Kozakówna, Kozakównie...(jak żona, żonie itd.)

Skarżanka, Skarżance...(jak szklanka, szklance itd.)

4. Pozostałe nazwiska żeńskie zakończona na -a odmieniają się jak rzeczowniki pospolite o podobnym znaczeniu, np.:

Jaskuła -Jaskule

Gromada - Gromadzie

Kania - Kani

Kazana - Kazanie

Gomółka - Gomółce

Mateńka - Mateńce

Sprycha - Sprysze

Mućka - Mućce

Skwara - Skwarze

Kędra - Kędrze

Konieczna - Koniecznej

Niedziółka - Niedziółce

Oskroba - Oskrobie

Rosa- Rosie

Grzela - Grzeli

5. Nazwiska kobiet zakończone na spółgłoskę, np. Nowak, Kot, Kowalczyk, Lendzion są nieodmienne.

Płeć właściciela - nazwiska męskie

1. Nazwiska zakończone na spółgłoskę odmieniamy jak słowa generał, myśliciel, np.:

Marek Gęś, Marka Gęsia, Makowi Gęsiowi... (jak myśliciel)

Jurek Kot, Jurka Kota, Jurkowi Kotowi... (jak generał)

A w liczbie mnogiej?

Anna i Marek Gęsiowie, Anny i Marka Gęsiów.... (jak generałowie)

Magda i Jarek Kotowie, Magdy i Jarka Kotów ... (jak generałowie)

2. Nazwiska zakończone na -a odmieniają się, jak nazwy pospolite o podobnym zakończeniu, np.:

Zola -Zoli Kapela-Kapeli Gałka-Gałki

3. Słowiańskie nazwiska zakończone na -o odmieniamy jak nazwiska zakończone na -a lub rzeczowniki pospolite o podobnym zakończeniu, np.:

Lato, Laty, Latą, Lacie... (jak mata)

Ziobro, Ziobry, Ziobrą, Ziobrze... (jak wiara)

4. Nazwiska męskie zakończone na -i (pisane jako -i, -ie), -y, -e odmieniają się jak przymiotniki, np.:

Verdi, Verdiego, Verdiemu... (jak wąski)

Hardy, Hardy'ego, Hardy'emu... (jak twardy)

Są i takie przypadki, gdzie o odmianie nazwiska decyduje jego właściciel. Takim przykładem jest np. nazwisko Kozioł, które można odmieniać w dwojaki sposób:

Kozioł, Kozioła, Koziołowi... albo Kozioł, Kozła, Kozłowi...

*W opracowaniu wykorzystano materiały prof. Ireny Bajerowej,
znanej językoznawczyni - tekst pt. Wstyd nie odmieniać nazwisk!
(„Poradnik Językowy” nr 10, 1998, s. 51).*

Kultura
się liczy!